

מי שמתו פרק שלישי ברכות

כג.

עין משפט גזר מצוה

גזר א מיי פ"ד מהל' תפלה
לכסה יג סמנ עשין יט
טו"ש"ע אר"ח סימן קד סעף
ה':
גכ ב ג מ"ג ע"ה י"י סמנ
ש"ע טו"ש"ע אר"ח סימן
כז סעף א':
ד ד מ"י וסמנ ש"ע טו"ש"ע
ש"ע ס"ג א':
ה א ה ו מ"י פ"ד מהל'
תפילין הלכה ח סמנ
עשין כ טו"ש"ע אר"ח סימן
מנ סעף ה' ורכ אלפס כא'
וכה' תפילין דף ע"ה:
הכ ז מ"י וסמנ ש"ע טו"ש"ע
ש"ע ס"ג א':
ח מ"י ש"ע:
טג ז י ב מ"י וסמנ ש"ע
טו"ש"ע אר"ח סימן
ה':
סד ל מ מ"י ש"ע הלכה יט
סמנ ש"ע טו"ש"ע ש"ע
ס"ג א':
נ ג מ"י פ"ד מהל' תומאה
מת הלכה ג':

חיישינן שמא יפנה בהן ואסור. ודוקא צבית הכסא קצווע
חיישינן שמא יפנה בהן אכל צבית הכסא עראי שאין
רגילים לפנות שם מותר להשתין בהן ולא חיישינן שמא יפנה בהן
והא דמניא לקמן לא ישמין בהן אפילו צבית הכסא עראי היינו
דוקא כשאוחזין צידו דחיישינן שמא
ישפשף בהן הנילוזות אס יפלו
מיס על רגליו או יגע בחמה:
שחרוי פכין קמנימ מצילין באהר
המת. ועל כרחק מנועס
אורי הוא דאי לית צבו"א אורי כלל לא
היו מצילין דהוי כמו אוכלין שגזלן
צטיעו ש"מקבלין טומאה צאהל המת:
דצריס

דמר סבר. כל המפסיק בתפלתו אס שהה כדי לגמור כולה חוזר
לראש כדאמרין גבי ק"ש לקמן בפירקין (דף כד): וצשהה קא
מיפלגי הכא: **האי אס שהה אס לא שהה מיבעי ליה.** צמילתא דרב
חקדא ורב המנונא מיבעי ליה לאפלוגי בין שהה ללא ומדלא
אפלגי שמע מינה אפילו בדלא שהה
קאמר: **גברא דהויא הוא.** כשהתחיל
להתפלל והיה לריך לנקביו דהוי הוא
מלהתפלל הלכך מה שהתפלל אינה
תפלה וחוזר לראש: **ומר סבר גברא**
הויא. אע"פ שאינו יכול להמתין עד
שיסיים תפלתו תפלה ראויה היא מה
שהתפלל קודם שמתה: **ועד כמה.**
יכול להעמיד עלמו מנקביו שהיא
מותר להתחיל בתפלה: **אינה דמסני.**
להאי צמה דצריס אמורים צמתינתא
גופא ולא משמעתא דרב זבד ורב
יהודה וכי איירי אינה צשיעורא הוא
דאיירי: **שמור עצמך שלא תהא.**
ותנטרך רגלך ללכת אל בית האלהים
להציל חטאת: **הוי קרוב לשמוע.**
משוזה צבצאת קרבך מתמ איתו
כסלילים צלא תשוזה: **שמור נקיבך.**
בצין רגלך כמו להסך את רגליו
(שמואל א ד) שמור נקיבך שלא יפישו:
בית הכסא קצווע. שיש בו צואה וכל צמי
כסאות שצגמרא על פני השדה
הס צלא חפירה: **עראי.** שזה מתחיל
עכשו לעשותו צית הכסא: **חולץ**
ונפנה לאתרא. ויאלח תפילין צידו
כדאמרין לקמן וצקווע נמי אוחזן
צידו אלא שצריך לחלוץ ברחוק ד'
אמות שצומן מהס צראש הס צגלוי
וגנאי הדצר: **מהו שיכנס כפיליו.**
כשהן צראשו קאמר: **שמא יפנה בהן.**
גדוליס: **צחורים הסמוכים צציס**
הכסא. לפנים מן הגדר צעה שהוא
נפנה צה ונתנן צחורים צצכותל:
צחורים הסמוכים לרשום הרצים.

תורה אור השלך

1. לכן כה אצטעה י. ישראל יעקב בי זאת אצטעה לך הבהן לקראת אלהיך ישאלו:
2. שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים וקרוב לשמע מות הכסילים וכן כי אינם יודעים לעשות רע: קהלת ד י

הגהות הב"ח

(א) ב"י א"ח דמני מ"ה במתניא וכו' אמר רב זבד אמר רב יהודה על פרס

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שהרי וכו' שפסקין טומאה באהל המת. כדאמרינן וזמס ג ד ע"כ:

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ש כתב, אבל אם לא היה (חשוב) אצל שלהם לא היה מירא באהל המת מירי דהיינו אאוכלין שבבלן בטיט דאמר' בפ"ק דובחים שאין ניצולין באהל המת.

רב ניסים גאון

פכין קטנים מצילין באהל המת. עיקרה כפיפרי (פחות חתק) וכל כלי פתוח בכלי חרש הכתוב מדבר מה ח"ל פתוח ואפילו כל שהוא (והואיל והוא) [הוא] טמא באהל המת לפיכך אם יהיה מוקף בצמיר פתיל מציל על מה שבתוכו כדמפרש התם נמי וכל כלי פתוח מיכן אמרו כלים מצילין בצמיר פתיל באהל המת ואמר עזר טמא הוא אין ח"ל הוא אלא הוא שציל על עצמו ובשבת כ"פ אמר רבי עקיבא (דף 99) ובבבא קמא כ"פ כיצד הרגל מועדת (דף נה) גרסי' גניא מפי' במת מנין דרין הוא ומה פכין קטנים שטחורין כוב טמאין במת:

רבינו הגנאל

בית הכסא קבע. פירוש, מקום שהוכן לפנות בו בני אדם לגדולים וכל שכן להשתנה. מדרון. קום השמים נמשכין וירדוין ואיני (נקיין) [נקיין] ולא נבלעו במקומן. ובית הכסא ארעי. מקום שנודמן לאדם בהליכתו (מפנה) [ונפנה] שם או השתיין בו מים. [אנעיא להו מהו שיכנס אדם בתפילין לבית הכסא קצווע להשתין מים וכו'. וקימיל דלא יכנס אדם בתפילין לבית הכסא קבע אפי' להשתין מים]. התרתו לך כאן קצווע אסתי לך כאן בית הכסא ארעי. פ"י, דבית הכסא קצווע אסור הניחין בראשו, אבל בידו שרי דליכא למיחש לניצוזה ולשפשוף. ולהפך בבית הכסא ארעי שהמקום קשה, שאסור לאוחזין בידו משום ניצוזה אלא מניחם בכיסם, אבל מותר כשהוא שרי בראשו ואין צריך לחלוץ רק שיכסה אותם. א"ר יצחק הנכנס לסעודה קבע חולץ תפיליו ואחר כך נכנס ופליגא דר' הייא דא"ר הודו לו. כל היכא דאיכא כהאי גונא בתלמוד ופליגא דפלוני קיייל כחולק, הלכך קיייל כר' תיאי.

גברא חויא הוא ותפלתו תפלה תנו רבנן ג' הנצרך לנקביו אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תועבה אמר רב זבד ואיתימא רב יהודה לא שנו אלא שאינו יכול לשהות בעצמו אבל אם יכול לשהות בעצמו תפלתו תפלה ועד כמה אמר רב ששת' עד פרסה איכא דמתני לה (ב) אמתניתא כמה דברים אמורים כשאין יכול לעמוד על עצמו אבל אם יכול לעמוד על עצמו תפלתו תפלה ועד כמה אמר רב זבד (ב) עד פרסה אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן ג' הנצרך לנקביו הרי זה לא יתפלל משום שנאמר יהכון לקראת אלהיך ישראל ואמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מ"ד ש' שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים שמור עצמך שלא תהא ואם תחטא הבא קרבן לפני וקרוב לשמוע (דברי חכמים) אמר רבא הוי קרוב לשמוע דברי חכמים שאם חוטאים מביאים קרבן ועושים תשובה מתת הכסילים [זבח] אל תהי ככסילים וחוטאים ומביאים קרבן ואין עושים תשובה כי אינם יודעים לעשות רע אי הכי צדיקים ניגהו אלא אל תהי ככסילים שחוטאים ומביאים קרבן ואינם יודעים אם על הטובה הם מביאים אם על הרעה הם מביאים אמר הקב"ה בין טוב לרע אינן מבחינים והם מביאים קרבן לפני רב אשי ואיתימא רב חנינא בר פפא אמר שמור נקיבך בשעה שאתה עומד בתפלה לפני. תנו רבנן ה' הנכנס לבית הכסא חולץ תפיליו ברחוק ד' אמות ונכנס אמר רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת לא שנו אלא בית הכסא קצווע אבל בית הכסא עראי חולץ ונפנה לאתרא וכשהוא יוצא מרחיק ד' אמות ומניחן מפני שעשאו בית הכסא קצווע איבעיא להו מהו שיכנס אדם בתפילין לבית הכסא קצווע להשתין מים רבינא שרי רב אדא בר מתנא י' אסר אתו שילוחא לרבא אמר להו אסור חיישינן שמא יפנה בהן ואמרי לה שמא יפיה בהן תניא אידך הנכנס לבית הכסא קצווע חולץ תפיליו ברחוק ד' אמות ומניחן בחלון הסמוך לרשות הרבים ונכנס וכשהוא יוצא מרחיק ד' אמות ומניחן דברי בית שמאי יפנה בהן ואמרי אוחזין בידו ונכנס ר"ע ואמר אוחזין בכגדו ונכנס בכגדו ס"ד זימנין מישתלי להו ונפלי אלא אימא אוחזין בכגדו ובידו ונכנס ומניחן בחורין הסמוכים לבית הכסא ו' ולא יניחן בחורין הסמוכים לרשות הרבים שמא יטלו אותם עוברי דרכים ויבא לידי חשד ומעשה בתלמוד אחד שהניח תפיליו בחורין הסמוכים לרשות הרבים ובאת זונה אחת ונטלתן ובאת לבית המדרש ואמרה ראו מה נתן לי פלוני בשכרי כיון ששמע אותו תלמיד כך עלה לראש הגג ונפל ומת באותה שעה התקינו שיהא אוחזין בכגדו ובידו ונכנס תנו רבנן בראשונה היו מניחין תפילין בחורין הסמוכין לבית הכסא ובאין עכברים ונוטלין אותן התקינו שיהו מניחין אותן בחלונות הסמוכות לרשות הרבים ובאין עוברי דרכים ונוטלין אותן התקינו שיהא אוחזין בידו ונכנס אמר רבי מיאשא ב' בריה דריב"ל הלכה גוללן כמין ספר ואוחזין בימינו כנגד לבו אמר רב יוסף בר יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ובלבד ש' שלא תהא רצועה יוצאת מתחת ידו טפח אמר רבי יעקב בר אחא אמר רבי זירא ש' לא שנו אלא שיש שהות ביום ללבשן אבל אין שהות ביום ללבשן עושה להן כמין כים טפח ומניחן כ' אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ביום גוללן כמין ספר ומניחן בידו כנגד לבו ובלילה עושה להן כים טפח ומניחן אמר אביי ש' לא שנו אלא בכלי שהוא כליין אבל בכלי שאינו כליין אפילו פחות מטפח אמר רב זוטרא ואיתימא רב אשי תדע שהרי י' פכין קמנים מצילין באהל המת ואמר רבה בר בר חנה כי הוה אזלינן בתריה דרבי יוחנן כי הוה בעי למיעל לבית הכסא הוה יהיב לן כי הוה נקיט תפילין לא הוה יהיב לן אמר הואיל ושרוניהו רבנן נגמרו

כסלילים צלא תשוזה: שמור נקיבך. בצין רגלך כמו להסך את רגליו (שמואל א ד) שמור נקיבך שלא יפישו: בית הכסא קצווע. שיש בו צואה וכל צמי כסאות שצגמרא על פני השדה הס צלא חפירה: עראי. שזה מתחיל עכשו לעשותו צית הכסא: חולץ ונפנה לאתרא. ויאלח תפילין צידו כדאמרין לקמן וצקווע נמי אוחזן צידו אלא שצריך לחלוץ ברחוק ד' אמות שצומן מהס צראש הס צגלוי וגנאי הדצר: מהו שיכנס כפיליו. כשהן צראשו קאמר: שמא יפנה בהן. גדוליס: צחורים הסמוכים צציס הכסא. לפנים מן הגדר צעה שהוא נפנה צה ונתנן צחורים צצכותל: צחורים הסמוכים לרשום הרצים. חורי כותלי שחלפות השדה שאין עכצריס מניין צמקום הילוך צני אדס והוא יכנס לאחורי הגדר לפנות: גוללן. צרצועות שלהן: ש' שלא סלא לצועה. שיש צה קדושה שהי בהן הוא קושרן וצקשר נראה צעשימו כמין דל"ת על שס אחת מאחיות של שדי והשי"ן עשויה צכותלי הקפליהה הקילוה והיו"ד עשויה צראש לצועה תפילין של יד ורצועה קטנה מאלד כפוף ראשה ונראית כמין יו"ד: ואוחזין צימינו. שלא צצגדו כדי שלא יפלו: ציוס. כשהוא חוללן צצציל צית הכסא גוללן כמין ספר כדאמרין: וצילנה. כשהוא חוללן צצציתו על מנת להנניע עד הצקר: עושה לסס כיוס טפח. חללו טפח דקשיצ ככלי אהל להפסיק צציס לקרקע: לא שנו. דצעי טפח אלא ככלי שהוא כליין. כיוס העשוי לנרכן דלנין קרוב להיות צטול אלסס הילכך צצצין דצר הניכר שיהא חולץ צצציה: שהרי פכין קטנים מצילין. צהיקף צמיד פתיל צאהל המת ואף על גב דלא הו טפח חיייל: אמר הואיל ושרוניהו רצנן. לאוחזין צידו משום שמירמן: נגמרו

כי הוה נקיט ספרא דאגרתא